

Mattias Schulz
© Der Spiegel

Hartmann, 46 anys, historiador de la Universitat de Jena, investiga el punt d'intersecció entre Orient i Occident. Ha escrit en alemany l'única història de Palmira sota el poder de la llegendària reina Zenòbia.

—Després de deu mesos d'ocupació i destrucció intencionada, els combats d'Estat Islàmic han marxat de Palmira. Se n'alegra?

—L'alleujament és gran, perquè la major part de l'antiga població encara resta dempeus. Els danys al teatre i la torre funerària són menys del que s'esperava. També el carrer de columnes està en un relatiu bon estat. Un dels primers deures serà netejar el terreny ple de mines per tal d'evitar cap més desgràcia.

—Alguns dels seus companys estan d'acord a deixar *in situ* el temple que van fer volar, perquè la bogeria

UDO HARTMANN

«Res de formigó!»

L'expert en Palmira Udo Hartmann parla sobre els debats per la possible reconstrucció de l'antiga ciutat oasi destruïda.

d'Estat Islàmic també forma part de la història. No s'hauria de desfer el que ha passat.

—La discussió sobre la identitat històrica dels edificis ja es va tenir també amb la Frauenkirche, a Dresden. seria millor en tot cas reaixecar les ruïnes. L'esplendor romano-hel·lènica es va fusionar d'una manera espectacular amb les tradicions de construcció orientals i l'ornamentació dels parts. D'una cosa així, no n'hi ha dues al món.

—D'on ve tota aquesta riquesa?

—La població era al punt d'intersecció de cultures, es va fer rica gràcies al comerç de caravanes, que des del golf Pèrsic pujaven per l'Eufrates, passant pel desert fins a Roma. Comerciants portaven espècies, perles i pedres precioses des de l'Índia. Fins i tot s'ha trobat seda de la Xina occidental a l'oasi. Pel que fa a la resta, sense una reconstrucció no hi ha turistes. Palmira era abans de la guerra civil un factor econòmic important,

1. Arc del triomf. 2. Amfiteatre romà. 3. Part de la Gran Columnnata, el carrer principal de l'antiga ciutat. A l'esquerra de la imatge, el professor Hartmann 4. Detall d'un sostre del temple de Baal. 5. Decoració de la tomba de les Tres Germanes.

amb excursionistes, clients i un hotel de luxe.

—**Qui reconstrueixi el temple que van fer volar, no el falsificarà?**

—Palmyra, de fet, no conté gaire de l'antiguitat original. Quan l'any 1678 els primers europeus van arribar-hi, una multitud de pilars va caure. Els primers arqueòlegs francesos han ajuntat parts i n'han aixecat molt després de 1930. L'arc de triomf es va millorar. A la zona sagrada del temple de Baal antigament hi havia tot de cabanyes, un poblat àrab sencer. Al mateix santuari es van moure parets de fusta i sostres. Tot això es va treure, i el temple es va reconstruir acuradament.

—**Al teatre romà, s'hi veu descaradament com van utilitzar molt de ciment...**

—... És cert, les fileres de seients es van completar amb això. Aquestes reconstruccions fetes per l'administració d'antiguitats siriana s'haurien d'evitar seriosament, per descomptat... Res de formigó!

—**La muntanya de runes i les parts arquitectòniques destruïdes generen**

dubte: Palmira es pot reproduir amb tot detall?

—Sí, és clar. Arqueòlegs de Síria, França, Suïssa, Polònia, Alemanya i fins i tot del Japó n'han estudiat les ruïnes de manera molt precisa i han fet un inventari de totes les existències dels petits edificis. Hi ha fotografies, plànols i dibuixos d'esqueres, gairebé es va mesurar cada pedra. A més a més, investigadors polonesos han documentat molt bé l'edifici de residència de la ciutat a l'època imperial, a què també pertanyen les anomenades termes de Diocleciana. L'immens edifici conté un pati amb fonts i columnes de granit d'Egipte. Aquí podria haver viscut la reina Zenòbia, qui des del 267 fins a 272 dC es va apoderar de part de l'Imperi romà. També hi ha prou indicis a què els reconstructors podrien atènyer-se.

—**Com s'hauria d'actuar en el futur?**

—Necessitem les competències de tots els investigadors de Palmira, un equip internacional sota el patrocini de la Unesco. Fins i tot peces i ornaments que van fer malbé els bàrbars d'Estat

Islàmic podrien modelar-se amb pedra arenosa idènticament als originals.

—**L'arqueòleg Andreas Schmidt-Colinet, que va descobrir en la població un caravanserrall amb sostres d'or i una habitació especial per a les visites de senyorettes, creu que els debats sobre la reconstrucció són prematurs.**

—No li ho negaré. No es pot pensar d'arreglar els antics temples sense que hi hagi una estructura estatal sòlida a Síria i mentre encara hi ha milions de persones que en fugen. Primer, la població necessita un sostre, abans que es rehabiliti l'històric mercat de la ciutat d'Alep. El mateix passa amb Palmira, de la ciutat moderna no en queda res, ha estat bombardejada i devastada. Els habitants van ser morts o evacuats.

—**L'historiador Maurice Sartre suposa que moltes destrosses a Palmira són invisibles, perquè estan sota terra. Això és encara pitjor?**

—Això, ho haurem de mirar bé: on va haver-hi impactes de granada? On han danyat el subsòl, els tancs? A mi em preocupen sobretot els lladres de tombes. L'antiga ciutat hel·lènica del s. II i I aC gairebé no s'ha investigat. En les imatges de satèl·lit es pot veure que els buscadors de tresors han cavat forats allà.

D'altra banda, la zona residencial de la nova ciutat romana al nord del Uadi no s'ha desenterrat encara. D'allà es coneix només el traçat del carrer. Em penso que s'hi robarà molt, allà.

—**Què passa amb els famosos llocs de sepultura, els hipogeus? Alguns són decorats exuberantment i pintats amb frescos.**

—No en conec l'estat actual. Junament amb el temple i el carrer de columnes s'evidencia aquesta edificació de sepultura d'especial importància per a l'art en l'oasi; no forma part del patrimoni cultural de la humanitat en va. Sota l'Imperi romà era una pròspera metròpoli amb milers d'habitants. Quan Zenòbia governava allà, els voltants encara eren verds, amb conreus productius i plantacions de dàtils. D'aquella bellesa, n'ha quedat només una pinzellada. Les tropes d'Estat Islàmic han anat destrossant testimonis. Espero que les ruïnes s'utilitzin per reproduir alguna cosa de gran esplendor. ●